Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van Orde.

Vragen van het lid Brinkman aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over **het bericht dat politiekorpsen weigeren het opsporingssysteem Viclas te gebruiken, waardoor de opsporing van seriemoordenaars en verkrachters ernstig wordt belemmerd**.

De **voorzitter**: Ik heet de minister van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van harte welkom.

□

De heer **Brinkman** (PVV): Voorzitter. Ik moet nog even wennen aan de nieuwe haarkleur van de minister, maar heet hem welkom. Iedereen zal het erover eens zijn dat het opsporen van seriemoordenaars, verkrachters en kinderontvoerders topprioriteit zou moeten hebben voor de Nederlandse politie. De politie dient samen met justitie alle operationele en technische mogelijkheden uit de kast te halen om deze daders op te sporen. Een zeer hoogwaardig opsporingssysteem genaamd Viclas is hiervoor beschikbaar. Om dit systeem zijn werk te kunnen laten doen, dienen opgeloste en onopgeloste misdrijven van seksuele en gewelddadige aard door de politiekorpsen aan het KLPD te worden aangeleverd, zodat het KLPD tot invoering en vergelijking over kan gaan.

Viclas werd al in 1997 ingevoerd en reeds in 2003 bleek dat deze invoering te wensen overliet en dat daardoor moordenaars en verkrachters mogelijk vrij rondliepen. Toenmalig minister Remkes beloofde beterschap, maar na zijn ministerschap en dat van de vorige minister Ter Horst blijkt dat Viclas anno 2010 nog steeds onvoldoende door de politie wordt gebruikt. De Raad van Hoofdcommissarissen bevestigt dat het bij veel korpsen nog altijd ontbreekt aan een invoerdiscipline en wil dit oplossen door een moreel appel aan de korpsen te doen om met dit systeem te gaan werken. Met dit zwaktebod geeft de Raad van Hoofdcommissarissen meteen zijn eigen onmacht bloot en wordt de roep om een nationale politie – niet alleen op beheer, maar ook op beleid – alleen maar sterker; maar dat terzijde. Die raad moet niet komen met een slap moreel appel maar moet zijn ondergeschikten de opdracht geven om met dat systeem te gaan werken. Wat zullen we nu krijgen?

Ik denk dat iedereen het belang van dit opsporingssysteem en van de aanhouding van dergelijke zware criminelen onderschrijft. Ik hoop dat de minister mij kan verzekeren dat hij alle korpsen dwingend gaat opleggen om met dit systeem te gaan werken. Ik hoop ook dat hij kan toezeggen dat de Kamer over een halfjaar bericht krijgt over de vordering hiervan, zodat het gebruik van dit Viclas-systeem verbeterd wordt.

□

Minister **Hirsch Ballin**: Mevrouw de voorzitter. Evenals mijn zeer gewaardeerde ambtsvoorgangster mevrouw Ter Horst hecht ik waarde aan een goede invoering van het Viclas-systeem bij de hele Nederlandse politie. De heer Brinkman merkte terecht op dat er op dit punt nog werk gedaan moet worden. Een deel van de regiokorpsen heeft nog niet voldaan aan de door mevrouw Ter Horst en mij gewenste invoering van dat systeem bij de hele Nederlandse politie. Om preciezer te zijn: het gaat om het verwerken van zedendossiers in de database Viclas. Bij verschillende politiekorpsen liggen nog te veel dossiers die nog verwerkt moeten worden. De heer Brinkman vraagt hoe we ervoor gaan zorgen dat dit alsnog wordt gerealiseerd, ook bij de politiekorpsen die achterstanden hebben. Het KLPD heeft de stand van zaken op dit punt geïnventariseerd en de korpschefs en -beheerders zijn er ook op aangesproken. Ik ben van plan om op deze zaak uitdrukkelijk de aandacht te vestigen in het gesprek dat ik binnenkort zal hebben met het dagelijks bestuur van het Korpsbeheerdersberaad. Zoals zojuist werd gevraagd, zal ik de Kamer over een halfjaar graag informeren over de stand van verwerking.

De heer **Brinkman** (PVV): Voorzitter. Ik heb toch nog drie kleine vraagjes. Ik vraag me echt af hoe het in de structuur mogelijk is dat wij een systeem hebben waarvan men zes jaar na de invoering ontdekt dat het niet goed wordt gehanteerd. In 2003 heeft de CDA-fractie daar zelfs een hele rij Kamervragen over gesteld. Nu zijn wij zeven jaar verder met een schitterend goed systeem, dat zeven jaar na de invoering goed had moeten worden ingevoerd, maar dat is tot op de dag van vandaag niet gedaan. Ik vind dat heel raar en ik vraag de minister om een verklaring.

Daarnaast geeft de minister aan dat hij gaat praten met het Korpsbeheerdersberaad. De minister weet intussen een klein beetje hoe de PVV denkt over dat Korpsbeheerdersberaad, maar dat gaat over het beheer. Hier gaat het over opsporing. Het gaat hier over het opsporen en het gebruik maken van een systeem voor het opsporen van verkrachters, moordenaars en kinderontvoerders. Hoe kan de minister dat nu aan burgemeesters overlaten? Hij moet die korpschefs aan het werk zetten. Hij moet toch een klein beetje van die nationale politie overnemen en even flink in die pot gaan roeren, want zij moeten aan het werk. Er moet niet gewoon weer een gesprek worden gevoerd en daarmee basta.

Ik dank de minister voor de toezegging dat wij over een halfjaar een evaluatie ontvangen. Daar ben ik erg benieuwd naar.

Minister **Hirsch Ballin**: Wanneer ik zeg dat ik de Kamer graag over een halfjaar deze informatie zal sturen, is dat uiteraard in het bewustzijn dat in de beheerslijn moet worden gedaan wat nodig is om het bevoegd gezag voor de opsporing en de vervolging van strafbare feiten van de nodige bewerktuiging te voorzien. Daar bestaat geen twijfel over.

Hoe komt het dat wij op dit punt, en trouwens ook op andere punten, afhankelijk zijn van wat er per regionaal korps wordt gedaan? Dat is het gevolg van het feit dat de beheersverantwoordelijkheden zijn verdeeld over de 26 beheerders. Daarmee wil ik niet zeggen dat die niet ieder voor zich hierop aanspreekbaar zijn. In het huidige politiebestel is echter – dat is een gevolg van de gekozen opzet – geen centraal beheersmatig aansturingspunt gecreëerd.

Er is een wetsvoorstel bij de Kamer aanhangig ten aanzien van de herinrichting van het politiebestel. Dat is een ander wetsvoorstel dan hetgeen op dit moment bij

de Raad van State aanhangig is. De vraag hoe het politiebestel in de toekomst zal moeten worden ingericht, zal ongetwijfeld mede naar aanleiding van de heroverwegingen bij het begin van de nieuwe kabinetsperiode aan de orde komen.

De heer **Van Raak** (SP): Een van de grootste frustraties van agenten is dat zaken blijven liggen, zeker zedenzaken. Daar zijn agenten heel erg boos over. Dat heeft twee redenen. De eerste reden is dat er te weinig mensen zijn, veel te weinig mensen. Wij hebben nu een nieuwe minister. Deze minister gaat vast niet meer bezuinigen. Die toezegging hoor ik graag.

De tweede reden is dat negen van de tien agenten, zo blijkt uit onderzoek van de SP, helemaal niet kunnen werken met de computersystemen voor handhaving, opsporing en misschien ook niet met het Viclas-systeem. Klopt het dat deze computersystemen, waarover zo veel is vergaderd, waaraan zo veel miljoenen zijn uitgegeven en waaraan zoveel jaren is gewerkt, niet goed zijn uitgerust voor de gebruiker, niet bruikbaar zijn voor de agenten? Is deze minister, in tegenstelling tot de vorige, bereid om niet de verantwoordelijkheid af te schuiven op de korpsen, maar om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor het invoeren van dit soort systemen, die voor de politie zo belangrijk zijn?

Minister **Hirsch Ballin**: Ik schuif niets af en dat deed mijn voorgangster ook niet. Ik ben net al in antwoord op de heer Brinkman ingegaan op de gevolgen van een decentrale aansturing. Ik ga daar ook over spreken met de korpsbeheerders. Dat heb ik net al toegezegd.

Het systeem, Viclas, is niet eenvoudig te hanteren, dus intussen bezien wij ook of er een eenvoudigere manier is om eenzelfde resultaat te bereiken. Het een sluit het ander echter niet uit. Wij kijken dus naar mogelijkheden om het systeem te vereenvoudigen, maar dat betekent niet dat wij ervan afzien om van de korpsen te vragen om dit systeem optimaal te gebruiken.

Mevrouw **Griffith** (VVD): Ook de VVD-fractie vindt dat dit soort zedenzaken, ernstige zaken, daadkrachtig opgepakt moeten worden. Ik vraag de minister om aan te geven wat er tussen 2003 en 2010 is gebeurd. Hij komt over een halfjaar met een rapportage. Kan daar in worden opgenomen wat er in die periode is gebeurd?

Het is van belang dat het systeem dat Nederland gebruikt, gekoppeld wordt aan dat van andere landen, zoals Duitsland en België. Als dat het geval is, kun je dit soort criminelen het eenvoudigst opsporen. Kan de minister aangeven, vandaag of in de rapportage, of de koppeling met systemen van andere Europese landen gerealiseerd kan worden en, zo nee, hoe die koppelingen op korte termijn kunnen worden gerealiseerd?

Minister **Hirsch Ballin**: De eerste vraag van mevrouw Griffith betreft de invoer van gegevens sinds 2003, sinds mijn toenmalige ambtsvoorgangers de vragen beantwoordden van de heer Rietkerk en van de heren Van der Staaij en Van Heemst. Ik heb hier de gegevens. In 2008 zijn 422 zaken ontvangen door IPOL. In 2009 zijn er 223 ontvangen, conform de stand van zaken waarin die nog niet helemaal allerlaatste cijfers van 2009 zijn verwerkt. Er is op zichzelf dus vooruitgang, maar ik doe niets af aan wat ik zojuist aan het begin van mijn antwoord op de eerste vraag heb gezegd. Er moet meer gebeuren en dat zullen wij onder de aandacht brengen. Bovendien zal ik de korpsbeheerders daarop aanspreken.

Vervolgens is er gesproken over de internationale uitwisseling. Naar de huidige criteria stuit die op bezwaren vanwege de uiteenlopende regimes aangaande bescherming van gegevens. Het is uiteraard mijn wens dat wij dit soort belemmeringen wegnemen. Mevrouw Griffith weet dat ook uit de overleggen die wij steeds hebben over de samenwerking in het kader van de Raad van ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken. Die belemmeringen zijn voor Viclas nog niet weggenomen. Mijn wens is overigens wel dat wij dit zullen bereiken. Ik zal dit punt dan ook toevoegen aan mijn agenda voor het Europees overleg.

De heer **Çörüz** (CDA): De CDA-fractie vindt het zorgelijk dat onze 26 korpsen geen gebruik maken van een instrument dat eraan kan bijdragen om misdrijven op te lossen. Mijn vraag aan de minister is de volgende. Als wij terugkijken, is het onwil of onkunde? Als het onwil is, zal het gesprek dat u met de korpsbeheerders aangaat, toch een iets andere inhoud moeten hebben, denk ik.

Minister **Hirsch Ballin**: Als dat het geval zou zijn, mevrouw de voorzitter, zou het gesprek niet alleen een andere inhoud, maar ook een andere toonzetting verdienen. Ik heb overigens geen redenen om aan te nemen dat dit onwil is. Ik onderken wel dat het systeem gecompliceerd en bewerkelijk is. Dit heb ik zojuist ook geantwoord op een van de eerdere vragen. Wij kijken daar dus naar. Het is vooral een kwestie van het beschikbaar stellen van voldoende capaciteit om deze gegevens in te voeren. Van het belang daarvan ben ik evenzeer overtuigd als de heer Çörüz.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks): Ook ik neem aan dat het geen onwil is van de 26 politiekorpsen. Zij hebben er ook alle belang bij om de daders van de genoemde delicten op te sporen en aan te pakken. In hoeverre kan er geleerd worden van de gang van zaken in andere landen? In hoeverre is de invoering daar simpeler verlopen? Kunt u daaraan ook aandacht besteden in de rapportage?

In het krantenbericht dat de aanleiding voor deze vragen is, wordt gemeld dat er een achterstand is van 900 zaken, maar dat de potentie veel groter is. Wij hebben het nu vooral over het inhalen van de achterstand, maar kunt u in de rapportage ook aangeven wat het potentieel is van zaken dat meegenomen kan worden?

Minister **Hirsch Ballin**: Ik vind dit systeem van groot belang. Daarom is het ook in andere landen toegepast. Het gaat erom, zedenzaken die bij herhaling door dezelfde persoon worden begaan, scherp in beeld te krijgen. Daarvoor is het een belangrijk en waardevol systeem. Het geeft namelijk informatie waarmee verdachten in beeld kunnen komen. Het is intussen niet de enige manier waarop die verdachten in beeld kunnen komen. Natuurlijk ben ik het wel 100% eens met mevrouw Azough, als zij zegt dat het van belang is om zo'n instrument, nu dat is ontwikkeld, daadwerkelijk te benutten.

De verklaring van het feit dat dit nog niet overal is gedaan, is dat het beeld op dat punt verschillend is per regionaal politiekorps. Er zijn andere landen waarin dit



Mevrouw Verdonk (Verdonk)

© M. Sablerolle – Gouda

nationale verantwoordelijkheden zijn. Het is dan ook een van de punten waarop wij moeten letten, wanneer wij de komende tijd nadenken over de toekomstige inrichting van het politiebestel.

Mevrouw **Laaper** (PvdA): De minister geeft aan dat het een complex systeem betreft en dat het vereenvoudigd zou moeten worden. Tegelijkertijd wordt van de zijde van het CDA aangegeven dat er mogelijk sprake is van onkunde of onwil. Dit geloven wij niet. Wij denken dat het toch echt van belang is dat er voor de registratie een toekomstbestendig systeem is. Nu heeft uw ambtsvoorganger, minister Ter Horst van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, eerder in het spoeddebat over vtsPN aangegeven dat er een onafhankelijk onderzoek dient te komen naar de kwaliteit van de politieregistratie in Nederland, BVH. Ik wil graag dat de minister bekijkt of ook Viclas bij dit onderzoek betrokken kan worden.

Minister **Hirsch Ballin**: Mevrouw Laaper legt terecht een relatie met dit onderdeel van de systemen die door de politie gehanteerd moeten worden. Er zijn nog enkele andere systemen die ook van belang zijn voor de opsporing, die evenzeer mijn aandacht hebben en houden.

Betreffende de relatie met het politiebestel verwijs ik naar wat ik eerder heb gezegd in antwoord op andere vragen.

De vraag van de heer Çörüz niet zo verstaan dat hij onwil of onkunde wil aanwrijven. Hij vroeg wat in mijn ogen de verklaring was. Op die vraag ben ik zojuist ingegaan. Ik ga er dus van uit dat het beroep dat ik in het komende overleg op de korpsbeheerders zal doen, wordt verstaan.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Ik heb drie vragen aan de minister. Het is natuurlijk heel belangrijk dat dit systeem, Viclas, wordt gebruikt, zodat seriemoordenaars beter opgespoord kunnen worden. Is er voldoende capaciteit bij de politie om dit systeem te voeden? En zouden de aansturingslijnen zo kunnen worden gemaakt dat dit soort verschillen tussen de korpsen eindelijk eens de wereld uit wordt geholpen als er een nationale politie was? In de antwoorden uit 2003 staat dat Viclas al werd gebruikt in Zweden, Denemarken, Duitsland, Groot-Brittannië en Oostenrijk. Welke resultaten zijn daar geboekt?

Minister **Hirsch Ballin**: Ik begin met de beantwoording van de laatste vraag. Mevrouw Azough verwees ook al naar het buitenland. Het is zeker van belang dat wij net als die andere buitenlanden goed gebruikmaken van dit systeem, waarvoor men internationaal veel waardering heeft en waarmee men graag werkt. Dat neemt niet weg dat wij het zinnig vinden om na te gaan of er in de administratieve verwerking een vereenvoudiging kan worden gerealiseerd, overigens niet om iets af te doen aan de kerndoelstelling van dit belangrijke systeem.

De tweede vraag ging over het politiebestel. Die kan ik niet beantwoorden zonder de mogelijke uitwerking van het politiebestel te noemen. De twee wetsvoorstellen en de mogelijke alternatieven die ik net heb genoemd, hebben gemeen dat de politie centraal patronen en criteria moet kunnen stellen voor de verwerking van dit soort informatie. Dat is hoe dan ook het geval.

De eerste vraag ging over de capaciteit. Het is inderdaad deels een capaciteitskwestie, maar elke capaciteitskwestie is tegelijkertijd een prioriteitskwestie. We zullen die als zodanig met de korpsbeheerders bespreken. Over de politiecapaciteit als geheel komen wij, afgaande op de agenda van de Kamer, zeer binnenkort te spreken.